

Ceea ce mentalității occidentale îi pare drept un mod greșit de a face agricultură este pur și simplu o modalitate obișnuită în condițiile dificile ale Palestinei.

Pe deasupra, când rezultatul comparării parabolilor sinoptice cu literatura contemporană de același tip, cum ar fi asemănările pauline sau parabolele rabinice, dă la iveală un caracter foarte personal, o claritate și o simplitate unică și o neasemuită stăpânire a construcției, se impune concluzia că, citind parabolele, avem de-a face cu o tradiție demnă de toată încrederea și că, prin ea, suntem puși în relație nemijlocită cu Iisus.

Nu numai că parabolele lui Iisus privite ca un întreg reprezintă o tradiție demnă de încredere, ci ele, de asemenea, par a fi lipsite de orice element problematic. Ascultătorii se regăsesc într-un cadru familiar, în care totul este atât de simplu și de limpede încât și un copil poate înțelege, atât de explicit încât cei ce ascultă pot zice: „Da, într-adevăr, așa este!”.

Cu toate acestea, parabolele ne pun în fața unei probleme dificile, anume cea a reconstituirii sensului lor original.

Încă de la primele începuturi (ale creștinismului), adică chiar în prima decadă de după moartea lui Iisus, parabolele au suferit o oarecare reinterpretare. Încă dintr-un stadiu foarte timpuriu s-a declanșat procesul tratării parabolilor ca alegorii, proces care, timp de secole, a înăbușit sensul parabolilor sub un strat gros de praf. Multe împrejurări au contribuit la acest rezultat. În primul rând, va fi fost o dorință inconștientă de a descoperi un sens mai adânc în acele cuvinte simple ale lui Iisus.

În lumea elenistică se obișnuia ca miturile să fie interpretate ca vehicule ale cunoașterii esoterice, iar în iudaismul elenistic exegeza alegorică se bucura de o înaltă prețuire; era deci de așteptat ca învățătorii creștini să recurgă la aceeași metodă⁶.

În perioada următoare această tendință a fost stimulată de faptul că existau patru parabole evanghelice care suferiseră o amănunțită interpretare alegorică a elementelor lor particula-

re (*Mc.* 4, 14-20; *Mt.* 13, 37-43; 49-50; *In.* 10, 7-18). Dar, mai presus de toate, teoria „împietririi inimilor”, care considera parabolele ca având menirea să ascundă în fața celor din afară taina împărăției lui Dumnezeu, a dus la predominanța metodei de interpretare alegorică.

Vom discuta interpretarea alegorică a parabolilor mai târziu; însă aici, având în vedere importanța fundamentală a pericopei, trebuie să spun ceva despre tema „împietririi inimilor”, care apare în *Mc.* 4, 10-12.

Pentru a reuși să înțelegem acest text este necesar să recunoaștem că gruparea parabolilor în *Mc.* 4, 1-34 este artificială. Aceasta rezultă din: (1) Amănuntele contradictorii în descrierea situației; potrivit v. 1, Iisus învață mulțimile stând pe corabie, iar v. 36 reia acest amănunt – ucenicii vâslind îl poartă pe fața lacului „așa cum era, în corabie”. În v. 10 însă acest amănunt a fost uitat demult. (2) Paralel cu această ruptură a situației, apare și o schimbare a auditorului; în vv. 1 ss. Iisus se adresează mulțimilor, ca și în v. 33, cf. v. 36; dar aceasta nu se potrivește cu v. 10, în care îl găsim pe Iisus dând răspuns într-un cerc mai restrâns de ascultători (οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα). Astfel, v. 10 cuprinde un adaos în narațiune. (3) Acest adaos din v. 10 se explică prin recunoașterea faptului că, pe temeuri lingvistice decisive (vezi pp. 77 ss.), interpretarea parabolei semănătorului (4, 14-20) trebuie atribuită unui stadiu al tradiției mai târziu decât însăși parabola. (4) Dar recunoașterea faptului că *Mc.* 4, 10-20 nu aparține celui mai vechi strat al tradiției nu epuizează problemele literar-critice pe care le ridică *Mc.* 4, 10-12. Trebuie să mai observăm că întrebarea care I se pune lui Iisus în v. 10 („ei Îl întrebau despre pilde”) primește un îndoit răspuns, cu două formule introductive diferite; în vv. 11 ss., Iisus spune de ce vorbește în pilde, iar în vv. 13 ss., El interpretează parabola semănătorului. Nimic, în v. 10, nu sugerează că Iisus a fost întrebat de ce vorbește în mod obișnuit în pilde. Mai degrabă reproșul